

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kielitaitovaatimukset tutkinnon perusteissa

Kielitietoisuusverkoston aamukahvit 30.10.2025

Tuija Artama ja Inka Ruokolainen

Ohjelmassa tänään:

- Ammatilliseen koulutukseen hakeutuminen ja kielitaito
- Kielitaidon kehittäminen ja tarvittava kielitaito
- OPH:n Tessa -hanke ja selkeän kielen agentti

Ammatillisen koulutuksen kielitietoisuusverkosto

- Kielitietoisuuswebinaari 25.3.2026 kello 12–15.30 (lisätietoa myöhemmin)
- Kielitietoisuusverkoston aamukahvit 7.5.2026 kello 8.30–9.30
- Jäseniä kielitietoisuusverkostossa noin 450
- Tervetuloa mukaan kielitietoisuusverkostoon:

<https://link.webropolsurveys.com/Participation/Public/121b6321-a5c9-47ff-9fe4-219ff902f234?displayId=Fin2869233>

Tieteen päivien yhteiskehittäminen

- [Tieteen päivät](#) järjestetään Tieteellisten seurain valtuuskunnan toimesta seuraavan kerran 20.–24.1.2027 Helsingin yliopiston päärakennuksella ja Tiedekulmassa.
- Tapahtuman esiintyjät edustavat monipuolisesti eri yliopistoja ja tutkimuslaitoksia.
- Tavoitteena on kehittää Tieteen päivien ohjelmaa vastaamaan paremmin toisen asteen oppilaitosten ja opiskelijoiden tarpeita.
 - Parhaillaan kartoitetaan, miten madallettaisiin toisen asteen opiskelijoiden osallistumiskynnystä Tieteen päiville paikan päällä ja etäyhteyksin. Tietoa kerätään verkkokyselyllä ja yhteisessä etätapaamisessa 17.11.2025.
 - Vastaathan kyselyyn <https://kysely.tsv.fi/index.php/343792?lang=fi> 18.11.2025 mennessä
 - Ilmoittautuminen etätapaamiseen: <https://kysely.tsv.fi/index.php/451236?lang=fi>

Perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteinen kielitaitowebinaari 12.12.2025

- Tilaisuudessa keskustellaan opetus- ja tutkintokielen tukemisesta ja kehittymisestä sekä pohditaan, mitä on riittävä kielitaito perusopetuksessa, siirtymävaiheissa ja toisella asteella.
- Maksuton webinaari on tarkoitettu perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstölle sekä johdon edustajille.
- Save the date –tapahtuma on tapahtumakalenterissa:
<https://tapahtumat.oph.fi/perusopetuksen-ja-ammattillisen-koulutuksen-kielitaitowebinaari-12-12/FI>
- Webinaari pidetään 12.12.2025 klo 9.30-12

Kielitaidon kehittäminen ja tarvittava kielitaito

Tutkintokieli ja muut kielet

- Tutkinnon tai valmentavan koulutuksen voi suorittaa järjestämisluvassa määrättyllä tutkintokielellä (531/2017, 24 §) ts. osaaminen osoitetaan tutkintokielellä
 - Koskee myös yksittäisen tutkinnon osan suorittamista.
 - Jos koulutuksen järjestäjä antaa opetusta myös muilla kielillä, jotka eivät ole tutkintokieliä, tutkinto/tutkinnon osa tulee opetuksen antamiskielestä riippumatta suorittaa tutkintokielellä.
 - Mikäli tutkintokielen hallinta (ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet) on heikkoa, on tärkeää pohtia, milloin opiskelija on valmis myös tästä näkökulmasta osaamisen osoittamiseen.
 - Osaaminen osoittamisessa ei voida käyttää muuta kuin tutkintokieltä. Osaamisen osoittamisessa ei voida käyttää kielen kääntämisen apuvälineitä.

Osaamisen osoittaminen muulla kuin tutkintokielellä

- Mikäli opiskelijan kanssa on HOKSissa sovittu osaamisen kehittämisestä ja arvioinnista esimerkiksi ulkomaanjakson aikana tai työpaikalla, jossa työkieli on muu kuin tutkintokieli, voi opiskelija osoittaa osaamistaan myös muulla kuin tutkintokielellä.
- Koulutuksen järjestäjän tulee tällöin suunnitella opiskelijan osaamisen osoittaminen ja arviointi kokonaisuutena niin, että myös tällaisen tutkinnon osan osalta voidaan varmistua opiskelijan kielitaidosta tutkintokielessä.
 - Kielitaidon arviointi tarkoittaa **ammattitaitovaatimusten mukaista kielitaitoa**, ei yleistä kielitaitoa
- Koulutuksen järjestäjä suunnittelee ja sopii edeltä käsin opiskelijan kanssa siitä, millä tavoin kielitaidon osaamisen osoittaminen tapahtuu näytössä tai näyttöjä täydentävällä muulla osaamisen osoittamisella.
 - **Riittävää kielitaitoa on se, että pystyy toimimaan työssä.**

Kielitaidon kehittäminen koulutuksen aikana

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet

9

...

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet ovat tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita. Valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita

Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja

1 - 25

Luonnos: Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi

Erilaiset vuorovaikutustilanteet

Opiskelija

- viestii suullisesti tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- viestii kirjallisesti tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa

Erilaisten tekstien käyttäminen ja tekstien luotettavuus

Opiskelija

- tuntee työelämässä ja yhteiskunnassa käytettyjä erilaisia tekstilajeja ja medioita
- käyttää erilaisia tietolähteitä
- arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta
- käyttää monilukutaitoa erilaisten tekstien tulkitsemisessa
- tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- tuottaa työelämän ja yhteiskunnan tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- tuottaa tekstejä yleiskielellä
- käyttää digitaalisia sovelluksia tarkoituksenmukaisesti tekstien tuottamisessa

Luonnos: Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä

Erilaiset vuorovaikutustilanteet

Opiskelija

- viestii suullisesti tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- viestii kirjallisesti tilanteen ja kohderyhmän mukaisesti
- perustelee mielipiteensä ja väitteensä
- toimii vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti
- ymmärtää kielen ja vuorovaikutustaitojen merkityksen työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää suomen kielen taitoaan tavoitteellisesti

Erilaisten tekstien käyttäminen ja tekstien luotettavuus

Opiskelija

- tuntee työelämässä ja yhteiskunnassa käytettyjä erilaisia tekstilajeja ja medioita
- käyttää erilaisia tietolähteitä
- arvioi tietolähteiden ja tiedon luotettavuutta
- käyttää monilukutaitoa erilaisten tekstien tulkitsemisessa
- tiivistää ydinasioita kuullun, luetun ja nähdyn pohjalta
- noudattaa tekijänoikeuksia ja viittaa käyttämiinsä lähteisiin

Erilaisten tekstien tuottaminen

Opiskelija

- tuottaa työelämän ja yhteiskunnan tekstikäytänteiden mukaisia tekstejä
- tuottaa tekstejä yleiskielellä
- hallitsee pääosin kielen perusrakenteet ja kirjoitetun kielen käytänteet
- käyttää digitaalisia sovelluksia tarkoituksenmukaisesti tekstien tuottamisessa

Kielitaito osana ammattia

- Ammattitaitovaatimuksilla määritellään ammatissa ja työtehtävissä tarvittavaa kielitaitoa (sekä tutkintokieli, toinen kotimainen ja vieras kieli).
- Kieli on osa ammattitaitoa: työyhteisön sisäinen ja ulkoinen viestintä ja vuorovaikutus.
- Joissakin ammateissa työn suorittamisen kannalta kielen rooli ei ole keskeinen, mutta työtä esimerkiksi kuitenkin organisoidaan kielen välityksellä.
- Tarvittava kielitaito ja taso vaihtelee eri ammateissa.
- Missä opiskelijat tarvitsevat kielitaitoa?
 - mm. työtehtävien suorittaminen, työturvallisuus, ammattikieli, työyhteisöön kuuluminen, kansainvälisyys, asiakaspalvelu, jatko-opinnot

Ammatillinen monilukutaito on kielitaito-osaamista

- Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoa, taitoa toimia tekstien kanssa erilaisissa tilanteissa ja erilaisia tehtäviä varten. Se on kykyä hankkia, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoja eri muodoissa ja erilaisten välineiden avulla. (Luukka 2013.)
- Monimuotoiset tekstit voivat olla kirjoitettuja tai puhuttuja tai sisältää graafeja, merkkejä, kuvaa tai ääntä tai niiden yhdistelmiä yhdistettyjä staattiseen tai liikkuvaan kuvaan.
- Esimerkki Sari Sulkunen: Esimerkiksi LVI-asentajien työpäivään saattaa kuulua viemärin kuvaus ja siitä raportointi. Työtehtävästä sovitaan kirjoittamalla ryhmäviestejä, ja sitä suunnitellaan kuvauspaikalla neuvotellen taloyhtiön edustajan kanssa. Päivän päätteeksi laaditaan raportti, johon kirjoitetaan selkeästi tehdyt löydökset, merkitään niiden paikka talon pohjapiirustukseen ja liitetään mukaan myös viemärikameran kuvaama video. Raportin sisällöstä neuvotellaan yhdessä ja sovitaan, kuka koostaa ja lähettää raportin edelleen.
- Työyhteisön päivässä on paljon erilaisia tilanteita, joissa tekstit ja niissä käytettävät keinot ilmaista merkityksiä vaihtelevat tarkoituksenmukaisesti sen mukaan, kenelle viestitään ja mitä kanavaa pitkin. Kaikki tämä on osa monilukutaitoa.

Ammattitaitovaatimuksia: vuorovaikutukseen/kielitaitoon liittyvä osaaminen

- Työyhteisön sisäinen ja ulkoinen viestintä
 - käyttää alan ammattisanastoa
 - perustelee valintojaan
 - ottaa näytteet ja kirjaa mittaustulokset
 - tarkistaa saapuvien laskujen oikeellisuuden
 - raportoi tekemänsä huolto- ja korjaustoimenpiteet ohjeistuksen mukaisesti
- Asiakaspalvelu
 - palvelee asiakasta
 - viestii ja toimii ammatillisesti, asiallisesti ja yhdenvertaisesti
 - ohjaa yksilöä tai ryhmää tavoitteiden ja odotusten mukaisesti

Ammattitaitovaatimuksia - monilukutaito

- Monilukutaito (esim. erilaisten piirustuksien, kuvien, ohjeiden tulkinta ja laatiminen)
 - tulkitsee piirustuksia
 - toimii ohjeiden mukaisesti
 - käyttää työssään asennus- ja kokoonpanopiirustuksia
 - lukee ja valmistaa yksinkertaisia työpiirustuksia
 - ymmärtää audiovisuaalisen tuotannon suunnittelun ja toteutuksen dokumentteja

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

TESSA-hanke

Selkeän kielen agentti

Inka Ruokolainen

TESSA –hankkeen selkeän kielen agentti

- TESSA – Tekoälyllä sujuvaa sanoitusta ja osuvaa osaamista
 - Hanketta rahoittaa Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
- Osana TESSA -hanketta ammatillisen koulutuksen yksikössä on kehitetty agentteja tutkintojen perustetyön uudistamisen tueksi
- Agentteja on kehitetty prosessin eri vaiheisiin
- Yhtenä agenttina on kehitetty selkeän kielen agenttia
- Antaa selkeämmän kielen ehdotuksia ammattitaitovaatimuksista
- Agentille luotu ohjeet perusteiden kirjoittamisen näkökulmasta ja lisäksi hyödyntää muutamia selkeän kielen verkkosivuja

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

